

קול קורא לכנס "אקדמיה מגוונת?"

למערכת ההשכלה הגבוהה השפעה ניכרת על הבאים בשעריה ועל החברה בכללותה. הידע המיוצר באקדמיה משפיע על כל תחומי החיים - החל מעיצוב מדיניות, דרך השיח הציבורי וכלה ביצירת דימויים על קבוצות המוגדרות כ"אחרים"/"אחרות". כמו כן, לזכאות לתואר אקדמי השפעה ניכרת על סיכויי החיים והאפשרויות הפתוחות בפני אלו המחזיקים בו. לאור זאת נראה שיש חשיבות מכרעת לפתיחת שערי האקדמיה לאוכלוסיות מגוונות, כמו גם להשתתפותן הפעילה בתהליכים של ייצור הידע.

עד שנות התשעים של המאה ה-20 פעלו בישראל שש אוניברסיטאות מחקר בלבד. מהפכת המכללות האקדמיות הובילה לגידול עצום במספרי הסטודנטים ולגיוון יחסי בהרכב הסטודנטים הלומדים באקדמיה. רבים מהם הינם דור ראשון להשכלה גבוהה. עם זאת, מחקרים עדכניים חושפים כי למרות הרחבת הנגישות ללימודים משועתק אי השוויון האתני, הלאומי והמעמדי במערכת ההשכלה הגבוהה באמצעות הפיצול בין אוניברסיטאות מחקר לבין מכללות, בין מכללות פרטיות לציבוריות, בין מוסדות במרכז הארץ לעומת אלה הממוקמים בפריפריה.

כמו כן, אפשר היה להניח שהרחבת המערך האקדמי בישראל תאפשר גם גיוון אתני, מעמדי ולאומי רב יותר בקרב סגל המרצים והחוקרים, אך לא כך קרה. למעשה, בפועל נוצרה במובנים רבים מערכת דו-דרגתית מובנית, כפי שהתריע על כך שלמה סבירסקי ב-1997, עם פתיחתן של המכללות הציבוריות.

בשנתיים האחרונות התקיימה במכללת ספיר, במסגרת מיזם 'תקווה ישראלית' ו'גוונים באקדמיה', קבוצת מחקר ופעולה, שמטרתה להבין את חוויית ההוראה בקרב המרצים והלמידה בקרב הסטודנטים ולפעול לשינוי המציאות האקדמית, כפי שתוארה לעיל. במסגרת זו, בין היתר, נפגשו עם סטודנטים/ות ובוגרים/ות של המכללה ולמדנו עד כמה הלמידה משמעותית וכמה משמעותיים היחסים המתקיימים בין סגל ההוראה לסטודנטים/ות. ההשפעה איננה מסתכמת בחוויית הלמידה בכיתה אלא השפעותיה ארוכות טווח במספר היבטים: החווייה האקדמית והמפגש עם מרצים/ות מאפשרים ואף מכוונים מחשבה על מסלולי חיים הפתוחים או החסומים בפני הסטודנטים, ומשנים את אופן חשיבתם של הסטודנטים/ות על עצמם/ן, את אופן התבוננות על החברה ועוד. למפגש זה היו גם השלכות על סגל המרצים ובעקבותיה עלו שאלות כגון: כיצד אנו חושבים ורואים את אלו

המוגדרים כ"אחרים", האם אנו רפלקסיביים דיינו ביחס לתכנים אותם אנו מלמדים? מהי מידת הגיוון בסגל האקדמי ומדוע אי-השוויון האתני, הלאומי והמעמדי ממשיך להיות משוכפל גם במכללה הממוקמת בפריפריה? כיצד ניתן לפעול לשינוי?

הלמידה המעמיקה בשנתיים האחרונות הולידה את היוזמה ליצירת כנס, הבוחן את שאלת הגיוון במערכת ההשכלה הגבוהה בישראל. בין השאלות והסוגיות שאנו מבקשים לדון בהן ולבחון אותן: איזה ידע מונחל לסטודנטים? האם אנו רפלקסיביים ביחס לתכני ההוראה, לשיטות ולדרכי ההוראה, בעיקר ביחס למדעי הרוח והחברה? אילו קבוצות נעדרות או בעלות ייצוג חסר מקרב הסטודנטים הלומדים במוסדות השונים? מהו שיעורם של הסטודנטים/ות שהנן/ם דור ראשון להשכלה גבוהה ומהי חוויית הלמידה שלהן/ם? מהו שיעור המרצים/ות שהם/ן דור ראשון להשכלה גבוהה ומהי החוויה האקדמית שלהן/ם, והאם ישנם הבדלים בין מכללות שונות ובין מכללות לאוניברסיטאות בסוגיות אלה? מהם ההיבטים המבניים של הפערים בין האוניברסיטאות למכללות? מה הקשר בין דפוסי ההעסקה באקדמיה, למשל היקף המרצים מן החוץ המועסקים באקדמיה הישראלית לבין שיעתוק אי השוויון האתני, המעמדי והלאומי בישראל?

מרצות ומרצים, חוקרות וחוקרים אשר מעוניינות/ים להציג בכנס, מוזמנות/ים לשלוח תקציר

ל- einatye@sapir.ac.il עד לתאריך 15.9.19.

הכנס ייערך במכללת ספיר ב-20 בנובמבר 2019.

ועדת ההיגוי של הכנס:

מוטי גיגי

חנה כץ

מני מלכה

סיגל נגר-רון

תמר רזי

יוליה שבצ'נקו